

критично негативну роль для розроблення політики гендерної рівності в Україні і для становлення гендерних досліджень.

Другим серйозним викликом є так звані «гібридні гендерні» підходи в гендерних дослідженнях, без сумніву – результат кричущої дис-професіоналізації галузі. Такі «гібридні» підходи поєднують положення, спрямовані проти політики рівності і недискримінації, та положення на її впровадження, причому часто в одному тексті. Приклади подібних гібридних результатів наразі вийшли вже за межі академічних аспірантських робіт (що ми фіксували ще у 2010–2012 рр. [4]), сягнувши самих основ гендерних досліджень, як у ситуації зі словником «Гендер у термінах, правових актах і практиці перетворень», 2020 р. [5].

Отже, маємо складну ситуацію, і реагувати на неї потрібно невідкладно. Поточний стан гендерних досліджень вочевидь вимагає впровадження процедури подвійного «сліпого рецензування» та інституту рецензентів, журнальної роботи з оприлюднення висновків тощо.

Література

1. Альтернативна доповідь по виконанню Україною Конвенції про ліквідацію всіх форм дискримінації щодо жінок: VIII Періодична доповідь / за ред. М. М. Скорик. Київ : БО БТ «Київський інститут гендерних досліджень», 2017 60 с.
2. Аналітичне дослідження Рівність та недискримінація в галузі зайнятості, соціальної політики та послуг». *Від цілей до результатів: виконання Угоди про асоціацію очима стейкхолдерів*. Звіт УС ПГС Україна – ЄС: квітень–вересень 2017 р.
3. Скорик М. М. Гендерна дискримінація у доступі до праці й послуг: оцінка впровадження антидискримінаційних директив Ради ЄС Міністерством соціальної політики України. Науково-виробниче видання. Київ : ТОВ «Вістка», 2019. 50 с.
4. Скорик М. Гендерний вимір у «сліпій зоні» видимості української психологічної науки. *Соціальна психологія*. 2012. № 4 (54). С. 129–140.
5. Мельник Т., Кобелянська Л. Гендер у термінах, правових актах і практиці перетворень : словник-довідник. Київ : Логос, 2020. 239 с.
6. Пекін + 25: Паралельний звіт. Україна 2014–2019 : науково-виробниче видання / А. О. Ненька та ін. ; за заг. ред. М. Кичоровської-Кебало, М. Скорик, О. Давліканової. Київ : ТОВ «Вістка», 2019. 80 с.

ВЕБ-СЕРВІС GOOGLE ДЛЯ ГЕНДЕРНОЇ ОСВІТИ В УМОВАХ ПЕРЕХОДУ УНІВЕРСИТЕТІВ НА ДИСТАНЦІЙНЕ НАВЧАННЯ

Ірина КРАВЧЕНКО

**Національний технічний університет України
«Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського»,
kpi.fsp.kia@gmail.com**

Юлія СТРЕБКОВА

**Національний технічний університет України
«Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського»,
julia.v.strebkova@gmail.com**

Реформування національної системи освіти передбачає інтегрування українського освітнього середовища до європейської та світової інформаційних

спільнот. Наприкінці ХХ століття спостерігався пік розробки і впровадження державних програм, що поєднували інформатизацію реформування вищої освіти та євроінтеграцію. На цей час також припадає впровадження в українських університетах дисциплін з гендерної тематики. Гендерна політика у поєднанні з інформатизацією дала позитивні результати у багатьох європейських країнах. В Україні для інформаційної підтримки гендерної освіти були успішно реалізовані ряд проєктів із залученням технічних університетів та Всеукраїнської мережі осередків гендерної освіти. Гендерний розрив у використанні інформаційних технологій значно скоротився, проте на гуманітарних кафедрах, де жінки становлять значний відсоток професорсько-викладацького складу, і нині спостерігається великий попит на застосування інформаційних технологій. За даними Інституту післядипломної освіти у Київському політехнічному інституті імені Ігоря Сікорського, протягом останніх 3 років, понад 80,0 % слухачів курсів підвищення кваліфікації з використання сервісів Google – жінки з гуманітарних кафедр. Жінки також становлять абсолютну більшість викладачок гендерних студій та інших дисциплін з гендерної тематики.

Оскільки дистанційна освіта є невід'ємною складовою розбудови інформаційного суспільства, її програмне забезпечення не втрачає своєї актуальності, а в умовах епідемії застосування інформаційних технологій набуває особливої гостроти. Найпопулярнішою комунікаційною платформою протягом карантину став ZOOM – програмне забезпечення, що являє собою веб-сервіс та десктоп-версію для організації та проведення відео-конференцій. Окрім нього та власних електронних ресурсів – електронних кампусів, університети найчастіше використовували для підтримки навчального процесу в умовах дистанційної освіти комунікаційні сервіси, зокрема, безкоштовні веб-сервіси, desktop-версії та Applications Google.

З червня 2020 р. в Україні стала доступною програма Google для некомерційних організацій (Google for Nonprofits) з безкоштовним набором програм, що відкриває доступ до різних цифрових сервісів та інструментів для підвищення продуктивності і результативності роботи в академічному секторі. Погоджуємось, що в непростій ситуації з COVID-19 це допоможе багатьом жіночим організаціям, зокрема тим, що працюють у освітній галузі.

Google Classroom – безкоштовна платформа, що об'єднує корисні сервіси Google для організації процесу навчання. Електронний курс (е-курс), створений за допомогою цього сервісу спрощує створення, поширення і оцінку завдань, методичних матеріалів для навчання та комунікації зі студентами. Перевагами є: простота створення е-курсу; не виникає зазвичай складнощів із прикріпленням різних матеріалів (оголошень, завдань, опитувань); при публікації нового матеріалу викладачем студенти отримують лист-повідомлення на е-мейл, можуть відразу перейти з цього листа до опублікованого матеріалу е-курсу; можливість гнучкого налаштування системи оцінювання; як тільки викладач виставляє оцінку за роботу – студент отримує на е-мейл повідомлення та може переглянути і обговорити з викладачем оцінку; за допомогою приватних і публічних коментарів можна отримувати відповіді на запитання; в будь-який час студент бачить всі

завдання: що він повинен виконати, що вже виконано, але ще не було перевірено; перевірені завдання; зауваження до конкретного завдання; завдання, що було оцінено. Серед недоліків: відсутність можливості автоматичної перевірки завдань; інтеграція Google Meet в е-курс – тільки за умови, що доступ зроблено через G Suite. Передбачається, що всі учасниці/учасники освітнього процесу мають Google пошту – веб-сервіс Google для листування. У користувачок виникали труднощі з доступом до е-курсу за допомогою мобільного телефону.

Google Disk – веб-сервіс Google для зберігання інформації. Використовується для: розміщення файлів будь-яких форматів з можливістю переглядання/редагування їх без залучення сторонніх програм; надання доступу для спільного використання. Переваги: зберігання інформації в хмарному сховищі з доступом з будь-якого місця. Недоліки: безкоштовний простір – обмежений; інколи відбувається обмеження щодо використання відео-файлів (на деякий час пропадає можливість їх переглядати). Труднощі: скачування та перегляд відео можливе за допомогою десктопної програми.

Google-Form – веб-сервіс Google для створення анкет, опитувань. Часто використовується у викладацькій і науковій спільноті для створення он-лайн анкетування, тестування з подальшою обробкою та візуалізацією отриманих даних. Переваги: простий механізм створення гнучких опитувань, у тому числі з розгалуженням; можливість створення тестування з автоматичним і ручним оцінюванням; використання як форми для заповнення таблиць-баз даних, можливість закривати та відкривати за потреби доступ до опитування та тестування. Недоліки: при створенні тестування – небагатий набір системи оцінювання; відсутня можливість автоматичного налаштування відкриття/закриття опитування/тестування. Труднощі виникали у разі використання розгалужених відповідей та у переході до різних розділів опитування.

У спільній дистанційній роботі викладачки найчастіше серед аналогів пакету Microsoft Office використовували Google Документ – програмне забезпечення (веб-сервіс Google) для створення текстових документів – безкоштовний хмарний аналог текстового редактора Microsoft Word. Використання для роботи (створення/перегляду/редагування) текстових документів. Переваги: можливість переглядати різні формати текстових документів; конвертувати в інші формати текстові документи; простий механізм спільної роботи з документом. Навіть передбачена можливість створення документа з «голосу». Недоліки: менший набір можливостей при створенні та форматуванні складних текстових документів у порівнянні з Microsoft Word; значно рідше використовують у навчальному процесі на гуманітарних кафедрах Google Таблиці та Google Презентації; проблеми з інтерфейсом і режимом правок.

Проведений аналіз свідчить, що застосування безкоштовних Google-сервісів для створення середовища дистанційної освіти європейського зразка є складним для викладачок гуманітарних кафедр, водночас корисним і перспективним для розвитку гендерної освіти.